

OZZY OSBOURNE

& Chris Ayres

VIIMEINEN VOITELU

Suomentanut Jarkko Jokelainen

LIKE

Englanninkielinen alkuteos *Last Rites*

Copyright © Ozzy Osbourne 2025

The right of Ozzy Osbourne to be identified as author of this Work has been asserted by him in accordance with the Copyright, Designs and Patents Act 1988.

Sanoitukset:

Sivulla 169 “Ordinary Man”: Duff Rose McKagan, Ozzy Osbourne, Chad Gaylord Smith, Andrew Wotman and Billy Walsh.

Copyright © EMI April Music Inc., Pimp Music, Avanails Publishing, Andrew Watt Music, Nyankingmusic, Wmmw Publishing.

Sivulla 205 “Mama, I’m Coming Home”: Zakk Wylde and John Osbourne. Copyright © Monowise Ltd.

Suomenkielinen laitos © Like Kustannus /
Kustannusosakeyhtiö Otava 2025

Helsinki

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.

ISBN 978-951-1-52693-3

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2025

Ihmiset kysyvät minulta, tekisitkö jotain toisin, jos voisit aloittaa alusta ja tietäisit, mitä tiedät nyt. No, hitto en. Jos olisin ollut ”selvä ja symppis”, en olisi Ozzy. Jos olisin tehnyt normaaleja järkeviä asioita, en olisi Ozzy.

Vaikka onhan se ihan perseestä, mitä minulle on tapahtunut.

Kun ylität seitsemänkymppin rajapyykin, et vain vilustu tai nyrjäytä nilkkaasi. Ongelmat ovat paljon paskamaisempia. Ja jos olet elänyt sellaisen elämän kuin minä, ongelmat ovat paskamaisempia potenssiin kaksi.

No, jos kaikki päättyy huomenna, en voi valittaa. Olen käynyt kaikkialla maailmassa. Nähnyt paljon asioita. Tavannut ilmiömäisiä ihmisiä – kuningas Charlesin, kuningatar Elizabethin, presidenttejä, näyttelijöitä, julkkiksia, joitain todella upeita faneja. Olen pärjännyt hyvin. Ja mokannut huolella.

Juuri nyt en aio mennä minnekään muualle. Olen menettänyt monia asioita, mutta järki minulla on vielä tallella... tai se vähäinen järki, mitä minulla on koskaan ollut. On hyvä olla elossa. Pidän elostani. Haluan olla täällä perheeni kanssa. Ja kaikkein kiitollisin olen siitä, että olen palannut sinne mistä kaikki alkoi – Astoniin, Birminghamiin.

*Vuonna 2003, kun olin tunnetumpi televisiokasvona
kuin laulajana, kolaroin mönkijälläni taloni takana
pellolla Buckinghamshiressa, Englannissa.*

*Mönkijä pyörähti ympäri ja jäin sen alle – minulta murtui
niska ja kahdeksan kylkiluuta, sain osuman keuhkoihini
ja vasemman käteni valtimot vaurioituivat.*

Olin koomassa kahdeksan päivää.

*Vanha kunnon julkinen terveydenhuolto hoiti minut
taas tolpilleni, ja teki ”Iron Mania” laulaneesta kaverista
ihan oikean rautamiehen. Olkapääni ja selkärankani
kursittiin kasaan metallilevyillä, tangoilla ja ruuveilla.*

*Seuranneiden kuudentoista vuoden aikana olen voinut
vain hymyillä, kun olen saanut lentokenttien
metallinpaljastimet hälyttämään... jälleen kerran
olin onnistunut huijaamaan kuolemaa.*

Mutta lopulta et oikeasti voi huijata kuolemaa.

Hän pitää sinua aina silmällä.

*Ja ennemmin tai myöhemmin hän pitää huolen,
että velat tulevat kuitattua.*

*Tämä kirja kertoo siitä, miten hän
tuli perimään minulta saataviaan.*

*Sisältövaroitus: Käskin hänen suksia kuuseen.
Minulla on muuta tekemistä.*

Sisällys

1	Paholainen ottaa vallan	17
2	Kiero onnettomuus	32
3	Kohtalon koura	48
4	Lähtölaskenta	59
5	Valot pois	77
6	Ainoa vaihtoehto	90
7	Pää pystyyn	115
8	Paska-aukko paikannettu	138
9	Jouluun mennessä kuollut	163
10	Rytinällä vai hiljaa hiipuen	192
11	Muutama asia on kaduttanut	231
12	Tohtori Fiksaan-Sen	269
13	Niin hyvä kuin voi olla	293
	Epilogi – Kesä 2025	323

Paholainen ottaa vallan

Juuri ennen kuin täytin seitsemänkymmentä, päähäni pulpahti ajatus.

Missä vaiheessa alan tuntea itseni vanhaksi?

Olin kuusi vuotta vanhempi kuin isäni oli jättäessään tämän maailman, ja jos minulta kysytään, tunsin itseni edelleen nuoreksi mieheksi.

Okei, käteni ja jalkani vapisivat hieman, kiitos Parkinsonin taudin. Olin menettämässä kuuloni. Lähimuistini oli temppuillut vuodesta 1992 lähtien. Mutta pystyin edelleen ravaamaan pitkin lavaa kahden tunnin ajan Donington Parkissa, yleisöä painepesurilla tähtäillen. Pystyin kajauttamaan ”War Pigin” ja ”Crazy Trainin” niin, ettei minulla ollut tarvetta laskea sävel-lajia. Vaikka osa minusta kaipasi villejä aikoja, jolloin saatoin herätä kaksitoistakaistaisen moottoritien keskisaarekkeelta tai surffailla sveitsiläisen köysiratavaunun katolla, olin tyytyväinen chillaillessani keikan jälkeen hotellihuoneessani nelijalkaisten ystäväieni Wesley'n, Picklesin, Elviksen ja Rockyn (rauha hänen sielulleen) kanssa.

Olin fyysisesti monin tavoin paremmassa kunnossa kuin koskaan. Kun näin vilauksen itsestäni peilissä, saatoin ajatella, että helvetti sentään, minähän näytän paremmalta kuin tehdessäni

”Bark at the Moonin” videota... ja siitä on sentään neljäkymmentä vuotta! Ei sillä, ei ole kovin vaikea näyttää paremmalta kuin kaveri, joka kiskoo kitusiinsa neljä pulloa konjakkia päivässä.

Haluan vain sanoa, että vanheneminen oli osoittautunut aivan toisenlaiseksi kuin olin odottanut.

Kun vartuin Astonissa, tuohon aikaan olit onnekas, jos selvisit eläkeikään saakka. Useimmiten elämäsi päättyi tehtaan lattialle. Kun isäni kuoli vähän päälle kuusikymppisenä, kukaan meistä Osbournen kakaroista ei silmäänsä räpäyttänyt. Meidän kirjoissamme hän oli ikäloppu. Tuolloin lähes kukaan ei selvinnyt seitsenkymppiseksi. Harvat sinne saakka päässeet olivat niin uurteisia, että Gandalf näytti heidän rinnallaan Timothée Chalametilta. Iho vain varisi matkalla pubiin.

Minä en ollut lähelläkään tuota pistettä. Kuudenkymmenen- yhdeksän vuoden ikäisenä rundasin yhä ympäri maailmaa. Esiinnyin televisio-ohjelmissa. Elin kuin lordi kahdessa isossa talossa LA:ssa ja Buckinghamshiressa. Ja joka ilta sukelsin petiini samalla tavoin kuin olin tehnyt siitä lähtien, kun asuin pikkulapsena osoitteessa 14 Lodge Road.

Jihaaaaaaaaa...

TÖMPS.

”OZZY!” vaimoni Sharon huutaa. ”Mikset voi mennä sänkyyn niin kuin tavalliset ihmiset?”

”Et pitäisi minusta, jos olisin normaali.”

”Hajotat vielä sen hiton sängyn, senkin idiootti!”

Hi hi hi.

Oi kyllä... se oli hyvää aikaa.

Kun kuolema osui vain muiden ihmisten kohdalle.

Minä en ole ensimmäinen, jonka puoleen kannattaa kääntyä, kun puhe tulee päivämääristä tai vastaavasta. Muistissani on

niin isoja aukkoja, että suurin osa 80-luvusta ja lähes kaikki 90-luvusta lyö tyhjää. Mutta tämän kirjan tapahtumaketju sai alkunsa vuoden 2018 lopulla – joskus lokakuussa, uskoisin – kun olimme päässeet puoliväliin kiertueella, jonka oli tarkoitus olla minun viimeiseni.

Rundin nimi oli *No More Tours II*, minun lienee syytä mainita. Alkuperäinen *No More Tours* oli jo 90-luvulla, mutta sen jälkeen havaitsin, että takapihan puutarhassa ei voi saapastella määrättömiin menettämättä järkeään. Tällä kertaa, seitsemänkymmenen hämöttäessä, olin tosissani hölläämässä tahtia. Sharon jopa sanoi, että minun pitäisi kiertueen jälkeen hankkia kiinnitys Las Vegasissa ja keskittyä nostalgiakeikkoihin. En ollut kovin innoissani ajatuksesta, että minusta tulisi seuraava Barry Manilow.

Jälkikäteen on tietysti helppo sanoa, että minun olisi pitänyt tajuta kiertueaikataulun olevan sangen kunnianhimoinen. Kuusikymmentä keikkaa neljällä mantereella ei ole kenellekään laulajalle helppo homma iästä riippumatta, mutta ajattelin, että jättäisin jäähyväiset faneilleni paikoissa, joissa en tulisi enää esiintymään.

Ollakseni rehellinen ennen kiertuetta olin huolissani lähinnä siitä, tuleeko kukaan edes katsomaan keikkoja. Siitä oli vierähtänyt jokunen vuosi, kun olin edellisen kerran ollut tien päällä. Jos minulta olisi kysytty, en olisi uskonut saavani täyteen edes siivouskomeroa, saati sitten kuuttakymmentä isoa areenaa. *No More Tours II* osoittautui lopulta täydelliseksi menestykseksi. Salit olivat loppuunmyytyjä Mexico Citystä Moskovaan ja Torontosta São Pauloon. Kaikki lavadesignista yleisön vastaanottoon toimi ilmiömäisen hienosti.

Joka ilta ennen astumistani lavalle valtavalla näyttötäudulla vilisti kuvasarja elämästäni. Vanha mustavalkoinen kuva

minusta lapsena, arkana poikana polvihousuissa. Värikuva minusta Black Sabbathin riveissä, päälläni hapsullinen mokkanahkapaita ja kaulakoru, jossa itse asiassa oli pikkuruinen kokaiinilusikka. Lavalla upean Randy Rhoadsin kanssa – Jumalan siunausta, Randy, missä ikinä oletkaan – promotoimassa *Blizzard of Ozzia*. Kaiken kuorrutuksena liekkiefektejä, katkelmia ”No More Tearsin” videosta ja kuoron laulama Carl Orffin ”Carmina Burana”.

TA, TA TA-TA!

TA, TA, TA-TA!

TA-TA-TAA TAAAAA TAAAAA!

TA-TA!

Seuraavaksi minä juoksen esiin lavan sivustasta pitkässä violetissa kaavussani ja Zakk Wylde alkaa revitellä ”Bark at the Moonin” avausriffiä hiukset valloillaan ja jalat harallaan, näyttäen viikingiltä, joka aikoo sytyttää koko kylän liekkiin. Usko pois, ei ole sellaista huumetta, joka kahahtaisi hattuun yhtä lujaa kuin lavalle nouseminen. Siitä olen varma, koska olen kokeillut niitä kaikkia.

Jopa arvostelut olivat myötämielisiä, mikä sai minut hieman hämilleen. Kriitikot olivat vihanneet kaikkia tekemisiäni, joten jos he olivat nyt kääntäneet kelkkansa, tein ehkä jotain väärin. Mutta vähät siitä. Minulla oli liian hauskaa sitä murehtiakseni.

Todella erityiseksi kiertueen teki se, että lavan takana ei ollut mitään jännitteitä. Zakk ei ole vain yksi parhaista kitaristeista, hän on myös yksi rakastettavimmista ja luetettavimmista tyypeistä, joita tiellesi voi osua. Musabisneksessä monet haluavat olla tekemisissä kanssasi vain silloin, kun liihottelet suosiosi huipulla. Zakk ei ole yksi heistä. Hän on aina seisonut rinnallani, missä tahansa tilanteessa, ilman ehtoja. Rumpukorokkeella istui Tommy Clufetos, jonka mielestä hyvä meininki

tarkoittaa reissua kuntosalille ja varhaista nukkumaanmeno-aikaa. Tommy on pitänyt minut kaidalla tiellä vuosien ajan. Basisti Ron ”Blasko” Nicholson oli ollut bändissä yhtä kauan kuin Tommy. Koskettimissa oli Adam Wakeman, jonka fajan Rickin olen tuntenut siitä lähtien, kun hän soitti Black Sabbathin ”Sabbra Cadabrassa” – vaatien palkkioksi kaksi tuopillista bitteriä. Tuskin paljastan mitään valtiosalaisuutta, jos sanon, että Rickissä oli vähän mulkun vikaa tuohon aikaan. Sen takia tulin niin hyvin juttuun hänen kanssaan.

Yritän vain sanoa, että *No More Tours II* oli kuin perhematka. Ja faneilla näytti olevan yhtä nastaa kuin meillä. Joka ilta kuulin kymmenientuhansien ihmisten laulavan sanasta sanaan kaiken ”Fairies Wear Bootsista” ”Crazy Trainiin”. Puhdasta taikaa.

Mutta, kuten tavallista, paholainen oli vain muutaman askeleen päässä.

Tuossa vaiheessa olin ollut viisi vuotta kuivilla. Enkä revi lukemaa persvaosta, vaan minulla on puhelimessani sovellus, joka kertoo tismalleen, kuinka kauan siitä on vierähtänyt. Mielestäni olin päässyt irti kahleista. Ja sitähän kaikki addiktit yrittävät itselleen sopertaa. Sitten addiktio alkaa puhua sinulle kuulostaen aivan sinulta itseltäsi, ja lopulta et osaa sanoa, kuka on äänessä. Miten merkillistä, sinulla on tauti, joka kertoo sinulle, ettei sinulla ole tautia. Seuraavaksi se maanittelee sinut ottamaan huikan tuota ja pikku nokareen tätä. Ennen kuin huomaa, olet joko vankilassa tai pennitön tai kuollut tai vaimosi on jättänyt sinut... tai kaikkea tuota.

Riippuvaisuus on aivan kuin kantaisit pommia, jota ei voi hetkeksikään laskea alas. Ajattele vaikka *Freundeissä* näytellyttä Matthew Perryä. Hänellä oli tapana käydä meidän kotonamme AA-kokouksissa. Mitä hauskin ja lahjakkain jätkä. Hän todella teki kaikkensa pysyäkseen selvin päin. Sitten yhtenä päivänä

hän kuunteli addiktiotaan, joka sanoi, että on ihan okei vetää perseet. Ja siinä se. Peli ohi. Olin niin surullinen, kun hänen kerrottiin löytyneen kylpyammeestaan tiedottomana ja ketamiinia elimistössään. Hän halusi kaikin keinoin pysyä kuivilla. Mutta se ei riittänyt.

Minä olin retkahtanut viimeksi Black Sabbathin 13-albumin aikoihin – vuonna 2012, oletan. Miksi niin tapahtui, sitä en osaa sanoa, paitsi että olin huipulla ja egoni otti ohjokset. Ensimmäinen merkki orastavasta ongelmasta oli se, kun ostin 458 Italia -mallin Ferrarin teippauksella, joka sai auton näyttämään pommikoneelta. Sitten ostin toisen Ferrarin, tällä kertaa California-malliston avoauton asemetallinharmaana. Ei siinä muuta ongelmaa, mutta minulla ei ollut ajokorttia enkä osannut kunnolla ajaa. Avustajani opastuksella aloin päästä ajamisesta jyvälle, joskin hän taisi saada vastineeksi traumaperäisen stressihäiriön.

En tiedä, milloin se tarkalleen ottaen tapahtui, mutta jossain vaiheessa olin päättänyt, että kyllähän minä yhden drinkin kestan. Ehkä tuopillisen Guinnessiä. Unelmoin Guinnessistä melkein joka yö. Rakastan tuota juomaa, se on kuin kaataisit kurkkuusi nestemäisen Yorkshiren vanukkaan. Haaste on siinä, että yksi lasillinen on liikaa ja kymmenen ei ole tarpeeksi. Ja juotuani Guinnessin alan heti metsästää kokaiinia. Alkoholistin paras kaveri on kokaiini, koska sen avulla pystyt juomaan kellon ympäri. Ilman sitä viina tiputtaa sinut jossain vaiheessa kanveesiin. Seuraavaksi kokaiinin vaikutukset hälvenevät ja seurauksena on romahdus, johon tepsivät vain pillerit. Tai lisää kokaiinia. Tuota kierrettä ei voi jatkaa loputtomiin, vaan jossain vaiheessa on otettava pitkät unet.

Seuraavaksi muutimme takaisin Buckinghamshireen ja ostin taas yhden raketin renkailla, tällä kertaa Audi R8:n. Nyt minulla

oli jo ajokortti, sillä olin läpäissyt kokeen LA:ssa, jossa se on lasten leikkiä Englantiin verrattuna. Riittää kun kierrät Hollywoodissa korttelin etkä osu mihinkään. Ei mitään taskuparkkeerausta, mäkilähdöstä puhumattakaan. Ajokoe on ihan vitsi. Eiväthän ne LA:ssa edes tiedä, mitä tarkoittaa mäkilähtö, koska autoissa ei ole kytkintä.

Olin siis takaisin Englannissa, taskussani kalifornialainen ajokortti, ja kurvailin ympäriinsä R8:lla. Samaan aikaan Sharon oli LA:ssa tv-hommiensa takia, joten homma lähti käsistä, totta kai. Aloin juosta naisten perässä... eikä se siihen jäänyt. Tilanne muuttui todella pahaksi todella nopeasti.

Lopulta Sharonin epäluulot heräsivät. Hän soitti rakkaalle ystävälleni Billy Morrisonille – kitaristi Billy Idolin bändissä ja AA-tukihenkilöni – ja lensi yön yli LA:sta Heathrow'lle. Hän ajoi Buckinghamshireen ja löysi autostani viestin High Wycombessa asuvalta huumeidiileriltäni.

Minulla ei ole edelleenkään mitään muistikuvaa siitä, että olisin käynyt High Wycombessa – joka on muuten mitä mainioin nimi paikkakunnalle, jossa käydään ostamassa kokaiinia. Kun olet addikti, elät kahdessa eri maailmassa. Humalaisessa maailmassa ja selvässä maailmassa. Ja mitä tapahtuu yhdessä maailmassa, tuntuu kuin unelta toisessa.

Minulle nousee kylmä hiki, kun ajattelen tekojani humalaisessa maailmassa. Ne saavat minut kauhun valtaan. Jaguarin ratissa täyttä vauhtia sokeaan mutkaan pienellä maantiellä, jolle mahtuu hädin tuskin puolitoista autoa. Kuristamassa Sharonia, rakkaintani, koska luulen hänen olevan itse paholainen. Sytyttämässä itseni tuleen useammin kuin pystyn muistamaan. Popsimassa rauhoittavia pillereitä kuin karkkia. Lyömässä miestä tuopilla kasvoihin – hän käväisi sairaalassa, mutta oli lopulta ok. Humalaisessa maailmassa on niin helppo tappaa

joku. Tönäiset tai lyöt jotakuta, etkä voi tietää, minkälaisia lääketieteellisiä ongelmia hänellä on, miten hän putoaa maahan tai mihin hän osuu horjahtaessaan. Kun istut ratin takana, tragediaan ei tarvita kuin traktori, polkupyöräilijä tai joku ulkoittamassa koira.

Olen pudonnut läpi kattojen. Pudonnut katoilta. Herännyt Range Roverissani pihatiellä, nokka jäässä ja farkut läpimärkinä kusesta – olin poikennut Hand & Cleaver -pubissa, joka oli vain sata metriä kodistani Bullrush Cottagesta Ranton Greenissä lähellä Staffordia. Kerran jonkun oli laitettava makuupussi päälleni, koska minua ei saatu autosta ulos ja huuleni alkoivat jo sinertää.

Jos kissalla on yhdeksän elämää, minulla täytyy olla kolmekymmentäkolme.

Toki minulla oli myös hyviä hetkiä humalaisessa maailmassa. Ja ryyppykaverini olivat hauskinta seuraa ikinä. Dave Tangye, hitsari, roudari ja lopulta henkilökohtainen avustajani. Charlie Clapham, hedelmä- ja vihanneskauppiaini. Dennis McCarten, Barry Dunnery, Don McKye, Bobby Thomson, Chris Sedgwick – kaikki musakuvioissa, tavalla tai toisella. Kun kostean yön jälkeen heräsit ilman toista kulmakarvaa, tiesit kuuluvasi jengiin. Vilkaistessasi itseäsi peilistä näytät ihan paskalta, mutta et osaa sanoa, mistä se johtuu. Ihan huippua. Kiitos noiden kavereiden tiedän tarkalleen, kuinka kauan kulmakarvan kasvattaminen kestää, kun se on kerran ajeltu pois. Kolme viikkoa. Ei kuulosta paljolta, mutta tuntuu ikuisuudelta, usko vaan. Kaikkein hilpein koko porukasta oli vanha kamuni Pete Mertons. Kukaan ei kylvänyt niin kuivaa ja terävää huumoria kuin hän.

Hän on nyt kuollut, Jumalan armoa. He kaikki ovat. Kurkkusyöpä. Maksan vajaatoiminta. Kaikkea mahdollista. Miksi minä olen yhä täällä, sitä en tiedä.

Luulin todella päihittäneeni addiktioni. Kun Sharon sai minut kiinni rysän päältä, hän myi kaikki autoni – retkahdus tuli maksamaan minulle yli puoli miljoonaa puntaa. Sitä seurasi yhdeksänkymmentä tapaamista yhdeksässäkymmenessä päivässä AA-kerhon hirsimökissä West Hollywoodissa. Se on ihan oikeasti hirsimökki, joka on seisonut niillä sijoillaan jostain 1930-luvulta. Aiemmin se oli ollut partiolaisten kerhotalo, tai niin minun on annettu ymmärtää. Baden-Powell kääntyisi haudassaan, jos kuulisi minun käyneen siellä.

Toisinaan AA-tapaamisissa on oikein hauskaa. Toisinaan kuulet todella rankkoja tarinoita. Muuten se on lähinnä surullista. Riippuvuus on viekas, voimakas ja hämmentävä sairaus, sinulle kerrotaan. Minulle AA-touhusta oli apua. He auttoivat minut alkuun raitistumisen tiellä. Jos olet omillasi, et pysty vaimentamaan päässäsi olevan äänen maanitteluja. Ei minusta silti saa toipuvien alkoholistien suojelupyhimystä. Jos mielesi tekee lasillista ja uskot kestäväsi sen, niin hyvä juttu sinulle. Mutta minun oli oltava rehellinen *itselleni*. Minä en kestänyt.

Nyt alkoholi pelottaa minua, koska se muuttaa minut toiseksi ihmiseksi. Yksi juoma ja paholainen ottaa vallan. Olin joskus hauskaa juomaseuraa, tai ainakin itse ajattelin niin, mutta nyt alkaisin vain vänkäämään muiden kanssa. Nostaisin pöydälle jokaisen minua kismittävän pikkujutun.

Ajattelin selättäneeni riippuvuuden, kun Sharon sai ketamiinilääkitystä. Enkä puhu nyt mistään tiskin alta diilatusta kamasta, jollaista Matthew Perry ilmeisesti käytti, vaan kontrolloidusta hoidosta psykiatrin valvovan silmän alla. Olen ymmärtänyt, että se on erittäin tehokas lääke masennuksen hoitoon. Hoidosta palatessaan Sharon oli aina silmät tomaatteina itkemisestä. ”Sharon, mitä hittoa ne tekevät sinulle”, ihmettelin. Sharonin mukaan he yrittivät auttaa häntä kohtaamaan

menneisyyden haamut ja myös minun voisi olla syytä kokeilla sitä. Ehkä en pystynyt olemaan selvin päin, koska olin padonnut sisälleni jotain kuonaa.

Niinpä menin vastaanotolle ja kokeilin. Se vaikutti paremmalta vaihtoehdolta kuin psyykenlääkkeet, joita minulle tuoloin suunniteltiin.

He aloittivat antamalla minulle pienen annoksen, mikroannoksen, kuten he sitä kutsuivat. Tunnettuani aineen vaikutuksen – hyvin pienen mutta päivänselvän muutoksen tajunnassani – ajattelin samalla sekunnilla, että tästähän voi tulla todella hauskaa. Reagoin huumeisiin täysin eri tavalla kuin Sharon. Hän voi käyttää lääkkeitä tarvittaessa, mutta minä haluan lisää niin kauan, kunnes valot sammuvat ja makaan kuola poskella ketarat ojossa. Mutta tällä kertaa tunnistin välittömästi, mistä oli kyse, ja käskin heidän tunkea kamansa takalistoonsa. Sanoin ehdottomasti ei.

Ensimmäistä kertaa vuosiin pystyin olemaan aidosti rehellinen itselleni.

Sanotaan, että addiktio on fyysistä ja henkistä. Aivoissasi syttyvä himo on fyysistä, ja se valtaa mielesi. Raitistuessasi saat oman mielesi takaisin. Kun astelin ulos ketamiiniklinikalta, sanoin itselleni, etten anna riippuvuuden enää koskaan varastaa mieltäni.

Lopetettuani pääni sekoittamisen tulin riippuvaiseksi harmittomista jutuista. Yorkshire-teestä. Sanahakutehtävistä. Englantilaisista makeisista. Piirtelystä. Kuntolaitteista. Hauskojen juttujen tekstailusta Billy Morrisonille ja muille kaverille. Mutta mikään ei ole lopulta harmitonta, kun kohtuus ei kuulu sanavarastoosi.

Muistan hetken, jolloin päätin luopua tupakasta ja ajattelin polttaa vain satunnaisesti sikareita. Se oli kiertueen jälkeen,

kun olin huolissani äänihuulteni kunnosta. Ajatus oli, että tupakasta luopuminen auttaisi ääntäni palautumaan, kun taas sika-reista voisin nautiskella vetämättä savua henkeen.

Seuraavaksi huomasin polttavani kolmekymmentä Montecristoa päivässä ja imeväni niistä jokaisen huolella keuhkoihini. Samalla olin remontoinut puolet asunnostani humidoriksi. Kun minun oli taas aika laulaa, ääneni oli niin rajussa kunnossa, että laulaminen sattui munaskuissa saakka. Niinpä ajattelin, että parempi palata röökinpoltoon. Tosin siinä vaiheessa olin niin tottunut sikarinsavuun, että askillinen punaista Marlboroa tuntui kesken jääneeltä runkkaukselta. Vieroittautumiseen meni vuosia. Nikotiini on ilman epäilystäkään addiktoivin aine, jota olen koskaan tuupannut elimistöni. Keuhkolaajentumaan tai keuhkosityöpään sairastuneet ihmiset vain jatkavat tupakanpoltoa, mikä kertoo jotain tuon huumeen luonteesta.

Kaikkein vaarallisin riippuvuussuhde minulla on silti ollut muka harmittomiin lääkkeisiin, joita lääkärit ovat minulle määränneet. Oli sitten kyse kipulääkkeistä tai yskänlääkkeistä, ne ovat aina olleet nuorallatanssia minulle. Kun raitistuin, pakotin itseni pysymään mahdollisimman kaukana lääketieteen ammattilaisista.

No More Tours II:n edetessä ääneni alkoi olla äärirajoilla. Yritäpä itse huutaa keuhkosi pihalle puolentoista tunnin ajan joka ilta, kuukaudesta toiseen ja alati vaihtuvissa olosuhteissa... 69-vuotiaana.

Joillekin laulajille se ei ole mikään ongelma. Esimerkiksi Elton Johnille. Puhuin äskettäin hänen kanssaan, ja hän sanoi palanneensa kiertueelta. ”Kuinka monta keikkaa?” kysyin. ”Neljäkymmentäkahdeksan”, hän vastasi. Uskomatonta. Häntä ei pysäytä mikään. Hänellä on kiinnitys Las Vegasissa arkisin, ja viikonloppuna hän lentää parille keikalle maailman toiselle